

การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ ประเทศไทย เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน The Tourism Strategic Analysis of Local Administration for Sustainable Tourism Development

ปริญา นาคปฐม (Parinya Nakpathom)¹

กฤษฎิ์พัทธ์ พิษณะเดชนันต์ (Krittipat Pitchayadejanant)²

ประสิทธิ์ชัย อักษรนิทย์ (Prasitchai Aksonnit)³

บุตรี ถิ่นกาญจน์ (Buthri Thinkarn)⁴

วรรณวิภา หรุสกุล (Wanwipa Hroosakool)⁵

Received: November 27, 2018

Revised: January 16, 2019

Accepted: February 13, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษายุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย และ 2) วิเคราะห์ยุทธศาสตร์และยุทธวิธี

¹ สาขาการจัดการการบริการและการท่องเที่ยวนานาชาติ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา
Department of International Hospitality and Tourism Management, Burapha University International College

² สาขาการจัดการโลจิสติกส์ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา
Department of Logistics Management, Burapha University International College

³ สาขาการจัดการการบริการและการท่องเที่ยวนานาชาติ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา
Department of International Hospitality and Tourism Management, Burapha University International College

^{4,5} สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา

Academic Service Center, Burapha University

ด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความอย่างยั่งยืน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เอกสารจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์และเอกสารสาธารณะ โดยรวบรวม และนำมาจัดกระทำกับข้อมูลด้วยการเรียงเรียงข้อมูลใหม่เพื่อให้เห็นยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่ชัดเจน โดยใช้หลักการคัดเลือกเอกสาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ ความจริง ความถูกต้องน่าเชื่อถือ ความเป็นตัวแทน และความหมาย รวมทั้งใช้ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ขั้นตอน ได้แก่ การลดทอนข้อมูล การแสดงข้อมูล และการสร้างข้อสรุปและการพิสูจน์ข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายทางการท่องเที่ยว 7 ยุทธศาสตร์ 28 ยุทธวิธีดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ยุทธวิธี ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ประกอบด้วย 4 ยุทธวิธี ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 ยุทธวิธี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาพื้นที่ให้มีมาตรฐานตามหลักสากล ประกอบด้วย 4 ยุทธวิธี ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4 ยุทธวิธี ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการสร้างภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย 4 ยุทธวิธี และยุทธศาสตร์ที่ 7 ด้านการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4 ยุทธวิธี นอกจากนี้ ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์และยุทธวิธีด้านการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืน

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this study are 1) to study the tourism strategies of Local Administration of Thailand and 2) to analyze the strategic plan and action plan from tourism development planning of Local Administration for sustainability. This research is conducted by using qualitative methods. The data are retrieved from strategic plan of Local Administration and public documents by arranging into category. The principles of document selection in qualitative method must be 4 stages: authenticity, credibility, representativeness, and meaningfulness. In addition, this study applies

qualitative research processes which consist of 3 stages: data reduction, data presentation, and verifying conclusion. Research findings are classified tourism strategies of Local Administration into 7 strategies with 28 action plans; 1) Infrastructure development consisting of 4 action plans; 2) New form of tourism promotion consisting of 4 action plans; 3) Marketing and public relation promoting consisting of 4 action plans; 4) Local landscape development based on international standard consisting of 4 action plans; 5) Human resource development in tourism consisting of 4 action plans; 6) Collaboration and networking consisting of 4 action plans; and 7) Administration of tourism consisting of 4 action plans. Moreover, research findings can be the guideline for directing strategies and action plan to develop the sustainable tourism development by Local Administration.

Keywords: Tourism Strategic, Local Administration

บทนำ

รัฐบาลไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2559) โดยวิเคราะห์สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศรวมทั้งศึกษาผลการพัฒนาประเทศไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ในปี 2559 รายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศไทย เพิ่มขึ้นเป็น 212,980 บาทต่อปี ซึ่งรายได้หลักมาจากการผลิตอุตสาหกรรม และเกษตรกรรมที่มีความหลากหลายมากขึ้น อาทิ กลุ่มยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหาร สินค้าเกษตร การบริการด้านสุขภาพ และที่สำคัญของที่มาของรายได้ประชากรไทยมาจากอุตสาหกรรมบริการ นอกจากนี้รัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายเพื่อใช้พัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งนับว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญในการนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค รวมไปถึงการค้าและการลงทุน ด้วยการพัฒนา ยกระดับคุณภาพ และศักยภาพของอุตสาหกรรมบริการ

และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องให้สูงขึ้น เช่น การขนส่ง (ทางบก ทางอากาศ และทางทะเล) และส่งเสริมธุรกิจการบริการให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยเป็นเมืองหลวงแห่งการบริการและการท่องเที่ยวของอาเซียนในอนาคต

ปัจจุบันประเทศไทยยังส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวของประเทศไทยมุ่งเน้นตัวชี้วัดเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ และขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความเสื่อมโทรมลงจากการใช้ประโยชน์ที่ไม่ยั่งยืน ขาดการกำหนดกลยุทธ์ เป้าหมาย และการบริหารจัดการที่ชัดเจน จากปัญหาดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้านต่อท้องถิ่น อาทิ การสูญหายของวัฒนธรรมพื้นถิ่น การอพยพย้ายถิ่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ส่งผลต่อวิถีชีวิตคนไทยทั้งระดับครอบครัว และชุมชน รวมทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาในระดับประเทศ อาทิ ความมั่นคงปลอดภัย การรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก และมลภาวะและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสภาพธรรมชาติ ถูกทำลาย เนื่องจากถูกใช้ประโยชน์เกินความสามารถที่จะรองรับ (Beyond carry capacity) ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งสร้างสรรค์ และพัฒนาการบริการรูปแบบใหม่ ๆ ที่สามารถจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทำให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการปรับโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาบุคลากร การยกระดับมาตรฐานการบริการ การสร้างแบรนด์ทางการท่องเที่ยว เป็นต้น

การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐเป็นสำคัญ นั่นคือ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หรือ อปท. ที่ต้องสร้างแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความโดดเด่นในเศรษฐกิจฐานชีวภาพและอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (New s-curves) เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพ และสร้างเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่เพื่อให้เป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญ นอกจากนั้นการเติบโตทางการท่องเที่ยวส่งผลถึงการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้ชุมชน ในระยะยาวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายวิถีชีวิต และเอกลักษณ์ของชุมชน (กรมการท่องเที่ยว และสำนักบริการ

วิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560, หน้า 4) ที่สำคัญต้องบูรณาการการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ กลุ่มจังหวัด ภูมิภาค และประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะช่วยยกระดับการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นหนึ่งในประเทศเป้าหมายที่นักท่องเที่ยวทุกคนต้องเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งหนึ่งในชีวิต

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจสำคัญในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของพื้นที่เพื่อนำไปใช้พัฒนา และแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่โดยเน้นหลักการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแผนพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ทั้ง 77 จังหวัดของประเทศไทย โดยเน้นการศึกษาที่แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

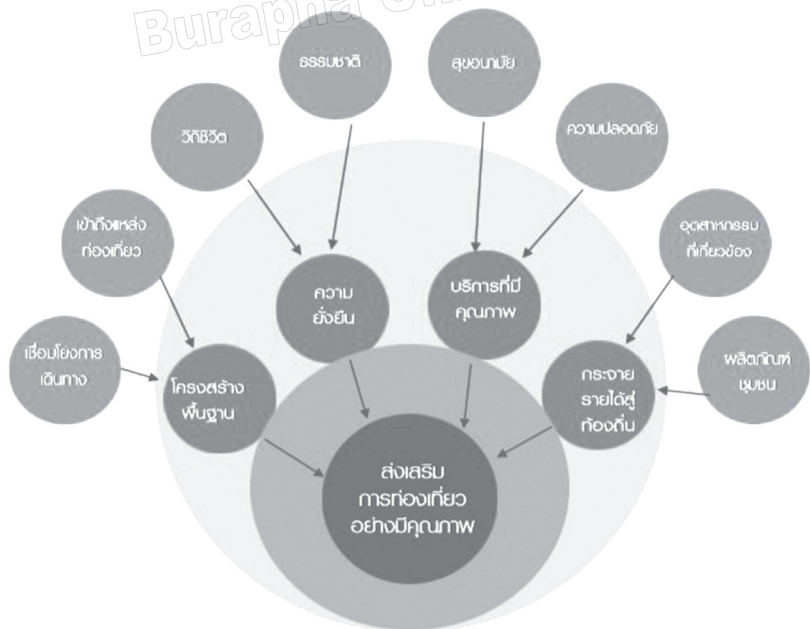
1. ศึกษายุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย
2. วิเคราะห์ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีด้านการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

1. ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ประเทศไทยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์แห่งชาติ, 2559) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและ

ความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งการทอ่งเกี่ยวถูกระบุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมีภารกิจสำคัญ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ 2) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) การพัฒนาสังคม ผู้ประกอบการ (Entrepreneurial society) เพื่อสร้างผู้ประกอบการทางธุรกิจ และ 4) การวางรากฐานที่แข็งแกร่งเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ที่สำคัญยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้สรุปการพัฒนาการทอ่งเกี่ยวควรส่งเสริมการทอ่งเกี่ยวอย่างมีคุณภาพไว้ 4 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน ความยั่งยืน บริการที่มีคุณภาพ และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาความหลากหลาย คุณภาพ และสร้างเอกลักษณ์การทอ่งเกี่ยวไทย

ที่มา: ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2559, หน้า 76)

นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มากำหนดเป้าหมายของการขับเคลื่อนการพัฒนาตามวาระการพัฒนายั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs) และสอดคล้องกับเป้าหมายในระยะยาวยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีเป้าหมายการพัฒนา 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) คนไทยที่มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ 2) การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และความยากจน 3) ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ 4) ทุนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงอาหาร พลังงาน และน้ำ 5) มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย และ 6) มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน ซึ่งแผนฯ ดังกล่าวประกอบไปด้วย 10 ยุทธศาสตร์ โดยการท่องเที่ยวมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพด้านทุนมนุษย์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันกาทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ทุกแผนระดับประเทศต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนแผนระดับท้องถิ่นภายใต้กระทรวงมหาดไทย นั่นคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ อปท. ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2560-2564 (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2560, หน้า 4)

ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก (SWOT Analysis) นำไปสู่การกำหนดจุดยืน อัตลักษณ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ รวมทั้งมีการกำหนดเป้าประสงค์ ตัวชี้วัดระดับเป้าประสงค์ กลยุทธ์ หน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับและความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ ดังนั้นแผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2560-2564 จึงมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการทำงานของกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้นำสำคัญ ในการขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐบาลงานตามภารกิจของกระทรวงมหาดไทย และงานในระดับพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้มีรากฐานการดำรงชีวิตและพัฒนาสู่อนาคตได้อย่างมั่นคงและสมดุล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ อปท. เป็นหน่วยงานภายใต้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย นับว่าเป็นหน่วยงานสำคัญของรัฐที่มีการดำเนินงานเป็นอิสระจากส่วนกลาง ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน ซึ่งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจรัฐดูแลตนเองมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการใช้จ่ายของรัฐ เนื่องจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตัดสินใจใช้งบประมาณได้ตรงตามความต้องการของประชาชนมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป อันประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (สถาบันพระปกเกล้า, 2559)

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นระบุว่าประเทศไทยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 77 จังหวัด กระจายอยู่ใน 6 ภูมิภาค ได้แก่

1. ภาคเหนือ ประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง และอุตรดิตถ์

2. **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ประกอบไปด้วย 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย สกลนคร สุรินทร์ ศรีสะเกษ หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

3. **ภาคกลาง** ประกอบไปด้วย 21 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร ชัยนาท นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี สระบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี

4. **ภาคตะวันออก** ประกอบไปด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว

5. **ภาคตะวันตก** ประกอบไปด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ตาก ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และราชบุรี

6. **ภาคใต้** ประกอบไปด้วย 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ระนอง สตูล สงขลา สุราษฎร์ธานี และยะลา

นอกจากนี้ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กระจายอำนาจการปกครองให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ออกเป็น 7,851 แห่ง แบ่งออกเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 178 แห่ง เทศบาลตำบล 2,233 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 5,334 แห่ง มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแยกรายภูมิภาค

	ภาค	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	รวม
1.	เหนือ	9	3	14	372	505	903
2.	ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	5	36	820	1,914	2,795
3.	กลาง	21	10	58	442	1,446	1,977
4.	ตะวันออก	7	3	23	175	329	537
5.	ตะวันตก	5	1	11	121	311	449
6.	ใต้	14	8	36	303	829	1,190
	รวม	76	30	178	2,233	5,334	7,851

ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2560

ที่มา: <http://www.dla.go.th/work/abt/province.jsp>

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาท่องเที่ยวของจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

อุดมลักษณ์ เฟื่องนรพัฒน์ (2560, หน้า 28) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การผลักดันจังหวัดศรีสะเกษเป็นศูนย์กลางความหลากหลายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเขตอีสานใต้ (2) การยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดศรีสะเกษสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้ชุมชน (3) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (4) การสร้างปัจจัยทางการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการแข่งขันเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ (5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน ชุมชน และเครือข่าย

อรัญญา ปฐมสกุล, วิศาล ศรีมหาวโร และสมคิด รัตนพันธุ์ (2560, หน้า 177) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน: กรณีศึกษาตำบลท่าชนะ อำเภوتاชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนได้ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์เชิงรุก คือ การพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย การสร้างความเชื่อมั่น และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว และพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น (2) ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน คือ เพื่อการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน (3) ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไข คือ เสริมสร้างองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว และ (4) ยุทธศาสตร์เชิงวิกฤต คือ การพัฒนาโครงการพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

พงษ์ศักดิ์ เพชรลิต (2559, หน้า 57) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของจังหวัดกำแพงเพชร ได้ให้ข้อเสนอแนะทางการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดกำแพงเพชร ไว้ 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาคประชาชนและองค์กรท้องถิ่น (2) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาคเอกชน

(3) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาครัฐ และ (4) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนและองค์กรท้องถิ่น

สุชน อินทเสมอ (2555, หน้า 10) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวเน้น 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (2) ส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน (3) การบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ และ (4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

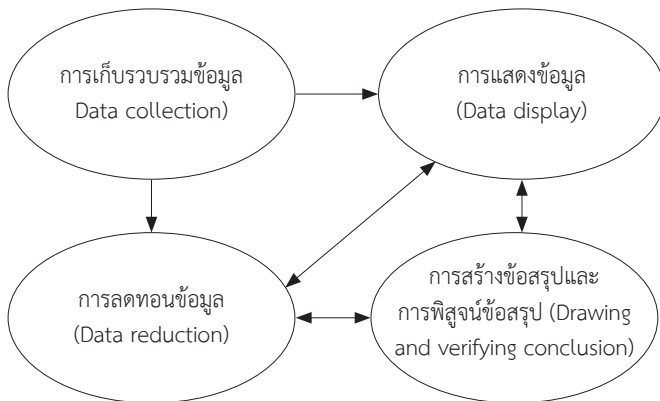
คณิงภรณ์ วงเวียน (2554, หน้า 265-269) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในภาคตะวันออกของไทย ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ (1) เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว (2) เสริมสร้างการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบสาธารณูปโภค (3) พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการตลาดท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยการวิเคราะห์เอกสารจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ (Secondary document) และเอกสารสาธารณะ (Public document) ที่เขียนและตีพิมพ์โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสำรวจหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวตามสภาพความเป็นจริง ประกอบด้วยนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมทั้งแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารจากแผนยุทธศาสตร์และเอกสารสาธารณะ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Mogalakwe, 2006, หน้า 224) ดังนั้น การคัดเลือกเอกสารจึงมีความสำคัญมาก โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารตามแนวทางการศึกษาของ Scott (1990, หน้า 6) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความจริง (Authenticity) หมายถึง เอกสารต้องเป็นข้อมูลที่แท้จริง (Origin) จากผู้เขียน หรือหน่วยงานที่มี

ความน่าเชื่อถือ รวมถึงข้อมูลในเอกสารต้องสอดคล้องกับข้อมูลในบริบทอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาในขณะนั้น 2) ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (Credibility) หมายถึง เอกสารต้องไม่มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง 3) ความเป็นตัวแทน (Representativeness) หมายถึง เอกสารดังกล่าวสามารถเป็นตัวแทนเอกสารอื่น ๆ ประเภทเดียวกัน และ 4) ความหมาย (Meaning) การคัดเลือกเอกสารต้องมีความชัดเจนเข้าใจง่าย โดยผู้วิจัยต้องพิจารณาข้อมูลคร่าว ๆ ของเอกสารว่า ข้อมูลดังกล่าวมีความหมายสามารถตีความในระดับข้อเท็จจริง และนำไปสู่การสรุปสาระสำคัญต่อไป

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลของ Ahmed (2010, หน้า 6 อ้างถึง Miles & Huberman, 1994) ที่กล่าวว่าขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การลดทอนข้อมูล (Data reduction) โดยผู้วิจัยได้การเรียบเรียง (Editing), การจัดกลุ่ม (Segmenting), และการสรุป (Summaring) จากนั้นนำข้อมูลมาใส่รหัส (Coding) และเขียนข้อเขียนเพื่อเตือนความทรงจำ (Memoings) ที่สำคัญต้องเชื่อมโยงข้อมูลไปสู่การหาแก่นเรื่อง (Theme) และการจัดกลุ่ม (Clustering) เพื่อสร้างเป็นแนวความคิดรวบยอดและนำความคิดรวบยอดมาสู่การอธิบาย 2) การแสดงข้อมูล (Data display) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดการ (Organize), การบีบอัด (Compress) และการรวบรวม (Assemble) รายละเอียดทั้งหมดเข้าด้วยกัน และ 3) การสร้างข้อสรุปและการพิสูจน์ข้อสรุป (Drawing and verifying conclusion) เพื่อทำการสร้างข้อสรุปของงานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Ahmed, 2010, p. 6 cited in Miles & Huberman, 1994)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากแผนยุทธศาสตร์ (Secondary document) และเอกสารสาธารณะ (Public document) ที่เขียน และตีพิมพ์โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมียุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของท้องถิ่น โดยนำเสนอผ่านแผนยุทธศาสตร์ (Secondary document) และเอกสารสาธารณะ (Public document) สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ 3) การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ 4) การพัฒนาพื้นที่ให้มีมาตรฐานตามหลักสากล 5) การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว 6) การสร้างภาคีเครือข่าย และ 7) การบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ประเด็นการพัฒนา การท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่มา: การสังเคราะห์ของผู้วิจัย

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ภาคเหนือ เป็นภูมิภาคที่มีอัตลักษณ์ วิถีชีวิตที่เป็นมนต์เสน่ห์ รวมทั้งมีต้นทุนเชิงวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย ยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภูมิภาคนี้ เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีการสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย และมีการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยว และปรับปรุงมาตรฐานในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคมขนส่ง ภูมิทัศน์ ความปลอดภัย และสุขอนามัย โดยคำนึงถึงการเข้าถึงในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เกิดความเชื่อมโยง อาทิ การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างเมืองหลักและเมืองรอง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเส้นทางอารยธรรมขอมจากปราสาทหินพิมายของจังหวัดสุรินทร์ ในประเทศกัมพูชา และประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน และต่อยอดสู่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการให้บริการโลจิสติกส์ (Logistics) เพื่อสนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

ภาคกลาง เน้นยุทธศาสตร์ด้านการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม เพื่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรม และขาดการพัฒนาด้วยการฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ นอกจากนี้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยการสร้างภูมิสถาปัตยกรรมที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเดิม และแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อกระจายการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่

ภาคตะวันออก มีความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง และมีความหลากหลายระดับนานาชาติ ยุทธศาสตร์ภูมิภาคนี้เน้นการพัฒนาคุณภาพด้านการบริการ และการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณชายฝั่งทะเล โดยการฟื้นฟู ปรับปรุง พัฒนาป้ายบอกทาง และนำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์

ภาคตะวันตก เน้นยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา อาทิ แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม เส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรม การจราจรติดขัดหนาแน่น แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค

บริโภคไม่เพียงพอ และปรับปรุงป้ายบอกทางโดยปรับปรุง พัฒนา ยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเดิมให้เกิดความยั่งยืน และสร้างเส้นทางเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยว

ภาคใต้ เน้นการพัฒนาการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติฝั่งอ่าวไทย อันดามัน และภาคใต้ตอนล่าง ให้มีภูมิทัศน์ที่ดี เพิ่มการปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อสอดคล้องกับภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งพัฒนาเส้นทางคมนาคม โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้พัฒนาบริเวณด้านการค้าขายแดนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มีปริมาณสูงขึ้น ส่งเสริมการลงทุนภาคธุรกิจการท่องเที่ยว และภาคการบริการเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ที่สำคัญเพื่อส่งผลต่อชุมชนให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และระบบเศรษฐกิจของจังหวัด

2. การส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่

ภาคเหนือ ส่งเสริมการบริหารจัดการ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ การท่องเที่ยวเพื่อผู้สูงอายุ และผู้พิการ โดยคำนึงถึงการจัดการคุณภาพทางการท่องเที่ยวที่ความยั่งยืน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งเสริม และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนเชื่อมโยงทั้งทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี (วิถีชีวิตอีสาน) การท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวของชุมชน การท่องเที่ยวธรรมชาติ (อุทยานแห่งชาติ/เขื่อน/ลุ่มน้ำโขง) การท่องเที่ยวนันทนาการ การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่น (จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ประเทศเพื่อนบ้าน) การท่องเที่ยวอารยธรรมขอม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สุขภาพ โดยบูรณาการความรู้ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาคกลาง ส่งเสริมความหลากหลายด้านรูปแบบการท่องเที่ยวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในท้องถิ่นให้ได้มาตรฐาน และพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถเข้าถึงและจูงใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวมรดกโลก การท่องเที่ยวทางแม่น้ำลำคลอง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเพื่ออายุวัฒนะ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสมัยใหม่ การท่องเที่ยวเชิงวิชาการ การท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและภูมิปัญญา การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการท่องเที่ยวเชิงศาสนา รวมทั้งส่งเสริมและสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เช่น การล่องเรือ กิจกรรมร่วมกันของครอบครัว การเรียนรู้ทางการเกษตร และการศึกษาดูงาน และสร้างสรรค์กิจกรรมยามค่ำคืนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้การพักค้าง ที่สำคัญต้องพัฒนาสินค้าแนว “हितถอดสาหรณรม” ให้เป็นจุดเด่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ ส่งผลให้ขยายฐานจำนวนนักท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้น

ภาคตะวันออก ส่งเสริมให้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่เน้นการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และเชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวให้เข้ากับกลุ่มประเทศอาเซียน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวชุมชนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ภาคตะวันตก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการพักผ่อนแบบครอบครัว

ภาคใต้ เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวสีเขียว (Green tourism) โดยส่งเสริม สนับสนุน ฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวในทุกพื้นที่ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (น้ำแร่/แพทย์แผนไทย) เป็นต้น เพื่อยกระดับมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่

3. การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์

ภาคเหนือ ส่งเสริมการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ (Social media) กับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพผ่านการพัฒนาศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศด้วยภาษาที่หลากหลาย โดยเน้นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อจัดการการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งเสริมและพัฒนาช่องทางทางการตลาดเชิงรุกเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายผ่านการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ด้วยการบูรณาการร่วมกับการสร้างภาพลักษณ์ผ่านผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนที่มีมาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ และบริการด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถแข่งขันได้

ภาคกลาง ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีลักษณะโดดเด่นเฉพาะตามปฏิทิน การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อการขยายตลาดการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์เชิงรุกทางการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยการสร้างแบรนด์กลุ่มจังหวัดด้านการท่องเที่ยวให้ชัดเจนผ่านการประชาสัมพันธ์ ด้วยการนำเสนอข้อมูลผ่านนวัตกรรมใหม่ ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัยเป็นสากล ได้แก่ สื่อออนไลน์ในระบบแอปพลิเคชันรองรับการท่องเที่ยว การปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ภาคตะวันออก ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์และพัฒนากิจกรรมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบกลุ่มจังหวัดที่หลากหลาย โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ยกระดับศักยภาพเพื่อขยายการตลาดเชิงรุกให้ตรงกับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพผ่านสื่อสมัยใหม่ โดยใช้ภาษาต่างประเทศ

ภาคตะวันตก ส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการตลาด ส่งเสริมภาพลักษณ์และการประชาสัมพันธ์ให้มีความต่อเนื่อง ด้วยการนำเสนออัตลักษณ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด ผ่านระบบสารสนเทศที่มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว

ภาคใต้ พัฒนาการตลาดเชิงบูรณาการบนอัตลักษณ์และภูมิปัญญา ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวทั้งใน และต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้าน

ความปลอดภัยและเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาแหล่งข้อมูลสำหรับการประชาสัมพันธ์เชิงรุก แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดทั้งปี ผ่านสื่อและช่องทางที่หลากหลาย เช่น การใช้เทคโนโลยีผ่านสื่อสังคมสมัยใหม่ที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกสามารถเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด

4. การพัฒนาพื้นที่ให้มีมาตรฐานตามหลักสากล

ภาคเหนือ สร้างจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยว ด้วยการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พัฒนา ปรับปรุงสภาพแวดล้อม พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม และพัฒนาแหล่งเที่ยวใหม่เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดเพื่อให้สามารถท่องเที่ยวได้ทั้งปี โดยเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง

ภาคกลาง ส่งเสริมและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล จัดระบบรักษาความสงบเรียบร้อยที่มีประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นทางการท่องเที่ยว โดยเน้นพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาด และปลอดภัย รวมทั้งสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และส่งเสริมผู้ประกอบการด้านการธุรกิจท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล

ภาคตะวันออก ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยวที่ชัดเจน รวมทั้งสร้างแหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสมือนโอรรมให้มีมาตรฐานตามหลักสากล

ภาคตะวันตก ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์และความปลอดภัยตามหลักสากล เน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบรักษาความปลอดภัย การคมนาคม และพัฒนามาตรฐานการบริการ

ภาคใต้ ส่งเสริม พัฒนา และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ โดยให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ให้มีความโดดเด่น เชื่อมโยงกับภูมิภาคอาเซียนเพื่อ

พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ รวมทั้งปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล

5. การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว

ภาคเหนือ พัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีทักษะด้านการบริการ และทางภาษาเพื่อขยายความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ โดยเน้นสร้างกรอบความร่วมมือแบบทวิภาคี และพหุภาคี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ประกอบการ และองค์กรทางการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการให้บริการทางการท่องเที่ยวสู่การบริการที่มีมาตรฐาน และคุณภาพ นอกจากนี้ควรจัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และอาสาสมัครช่วยเหลือด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ภาคกลาง ฝึกอบรม พัฒนาคความรู้ ทักษะ การสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ และปลูกจิตสำนึกแก่บุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการต้อนรับและการบริการนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และประชาชนให้รักถิ่นเกิดอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการแหล่งท่องเที่ยวสู่สากล ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างเครือข่าย และจิตสำนึกของผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยว เป็นต้น

ภาคตะวันออก เป็นพื้นที่ที่ขาดบุคลากรทางการท่องเที่ยว เนื่องจากประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็ก และวัยทำงานลดลง จำเป็นต้องใช้แรงงานข้ามชาติมาให้บริการเป็นจำนวนมาก

ภาคตะวันตก พัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ ด้วยการส่งเสริมทักษะการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ทักษะภาษา บุคลิกภาพ และการติดตามและประเมินผล/แผนงานและโครงการ นอกจากนี้ ต้องเร่งสร้างความรู้และความเข้าใจในการกำหนดทิศทาง/แนวทางการพัฒนาตั้งแต่ระดับท้องถิ่น พื้นที่ จังหวัด และภูมิภาคให้เกิดผลการบูรณาการทางด้านการท่องเที่ยว

ภาคใต้ ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรภาคการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ โดยเน้นความรู้ด้านแหล่งท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม

ธรรมชาติ เกษตรกรรมยั่งยืน และการบริการ เพื่อสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งสนับสนุนผู้ประกอบการท่องเที่ยว มีคุณภาพ และอาสาสมัครชุมชนในการปลูกฝังจิตสำนึกให้ดูแลและรักษาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับกฎ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ

6. การสร้างภาคีเครือข่าย

ภาคเหนือ ส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายชุมชน โดยการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวและการจัดการองค์ความรู้ชุมชนด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ และฟื้นฟู ด้วยการนำเทคโนโลยี Geographic information system (GIS)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาด้านการรักษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างเครือข่ายและความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนชุมชนในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

ภาคกลาง ส่งเสริม อบรม และพัฒนาองค์กรเพื่อสร้างประสิทธิภาพบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงเครือข่ายการท่องเที่ยวด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อบูรณาการร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจชุมชน จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงพื้นที่ใกล้เคียง การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว และสร้างความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาคตะวันออก ส่งเสริม และพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวทางทะเล เน้นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด ด้วยการสร้างแบรนด์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด ซึ่งนำเสนอการเป็นเมืองไมซ์ (MICE City)

ภาคตะวันตก ส่งเสริมสินค้า และการบริการทางการท่องเที่ยวรูปแบบแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง โดยสร้างภาคีกลุ่มจังหวัดที่มีทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

ร่วมกันเป็นวงจรรยาภายในกลุ่มจังหวัด เช่น ภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด Royal coast

ภาคใต้ ส่งเสริม และพัฒนาการสร้างระบบเครือข่ายการท่องเที่ยวในชุมชน และประชาชนที่รวมตัวกันอย่างเข้มแข็งร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติโดยเน้นการฟื้นฟู และอนุรักษ์อย่างยั่งยืนภายใต้การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เร่งรัดการป้องกันปัญหาจากการท่องเที่ยว และพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยว รูปแบบเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทั้งทางฝั่งจังหวัดทะเลอ่าวไทย ฝั่งจังหวัดทะเลอันดามัน แบบพหุภาคี และประชาคมอาเซียน

7. การบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว

ภาคเหนือ ส่งเสริมการพัฒนา สร้างภาพลักษณ์ และการจัดทำฐานข้อมูลทางการท่องเที่ยวเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว อย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาคกลาง ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และพัฒนาระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดด้านแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนการเพิ่มศักยภาพ พัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งรณรงค์ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบในพื้นที่ให้มีจิตสำนึก ความรัก ความหวงแหน และเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และประเพณีท้องถิ่นของตนเอง เพื่อสร้างความประทับใจ และสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ภาคตะวันออก นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการการบริหารจัดการเพื่อจัดระเบียบด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งบริหารผลิตภัณฑ์ และการบริการทางการท่องเที่ยว ที่มีมาตรฐานตามหลักสากล

ภาคตะวันตก พัฒนากลไกการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ ด้วยการจัดให้มีระบบข้อมูลเพื่อจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ จัดระบบการโลจิสติกส์

ทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยง จัดระเบียบป้ายประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ และส่งเสริมการวิจัย เพื่อเตรียมความพร้อมแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ภาคใต้ ส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ และมีศักยภาพในการแข่งขันตามมาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาความปลอดภัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 7 ยุทธศาสตร์ จาก 6 ภูมิภาคพบว่า ยุทธวิธีที่สำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 28 ยุทธวิธี มีรายละเอียดดังตารางที่ 2 ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยยุทธวิธีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์	ยุทธวิธี
1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	1.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวเดิม และสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อกระจายการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่ 1.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบระหว่างเมืองหลัก เมืองรอง และประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน 1.3 พัฒนาระบบโลจิสติกส์ (Logistics) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุนส่งผลกระทบต่อชุมชนให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ 1.4 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานตามหลักสากล ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกความปลอดภัย และสุขอนามัย
2. การส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่	2.1 ส่งเสริมการบริหารจัดการ ป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ในกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยเน้นการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน 2.2 พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สามารถเข้าถึงและจูงใจนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และบริการทางการท่องเที่ยว 2.3 สนับสนุนเชื่อมโยงเครือข่ายทางการท่องเที่ยวในทุกพื้นที่ ทั้งทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน 2.4 สนับสนุนการลงทุนทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนในแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด

ยุทธศาสตร์	ยุทธวิธี
3. การส่งเสริม การตลาดและ การประชาสัมพันธ์	3.1 ส่งเสริมการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่กับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ด้วยภาษาต่างประเทศที่หลากหลาย โดยเน้นการประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยว และบริการทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง 3.2 จัดทำเครื่องมือและช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เพื่อ ช่องทางการตลาดที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านการนำเสนออัตลักษณ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด 3.3 บูรณาการและสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว ผ่านผลิตภัณฑ์ สินค้าชุมชนที่มีมาตรฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน 3.4 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการตลาดเชิงบูรณาการบนอัตลักษณ์ และภูมิปัญญา ให้มีความโดดเด่นตามปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อ เกิดการท่องเที่ยวทั้งปี
4. การพัฒนาพื้นที่ ให้มีมาตรฐาน ตามหลักสากล	4.1 สร้างจิตสำนึก และภาพลักษณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยว ด้วยการเสริมสร้าง เผื่อระวัง ส่งเสริม และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล 4.2 จัดระบบรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นทาง การท่องเที่ยว ให้มีประสิทธิภาพเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว 4.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ และการท่องเที่ยวปลอดภัย สู่มาตรฐานสากล เน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบ การรักษาความปลอดภัย การคมนาคมขนส่ง และพัฒนามาตรฐาน การบริการด้านการท่องเที่ยว 4.4 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงโทรรมให้มีศักยภาพ เพื่อสร้างจุดขายทาง การท่องเที่ยวที่ชัดเจน โดยสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ให้ มีความโดดเด่น เอกลักษณ์ และเชื่อมโยงเพื่อความพร้อมในการรองรับ นักท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์	ยุทธวิธี
5. การพัฒนาบุคลากร ทางการท่องเที่ยว	<p>5.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ประกอบการ และองค์กรทางการท่องเที่ยว ให้มีทักษะด้านการบริการ ภาษา และสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี โดยเน้นสร้างกรอบความร่วมมือแบบทวิภาคี และพหุภาคีสู่การบริการที่มีมาตรฐานและคุณภาพ</p> <p>5.2 จัดฝึกอบรมความรู้ ทักษะ ภาษาต่างประเทศ บุคลิกภาพ และปลูกจิตสำนึกแก่บุคลากร ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความสามารถในการต้อนรับและการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว อาสาสมัครช่วยเหลือ และแรงงานข้ามชาติ</p> <p>5.3 ส่งเสริมการสร้างความรู้ และความเข้าใจด้านแหล่งท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติ และการบริการ เพื่อกำหนดทิศทางตั้งแต่ระดับท้องถิ่น พื้นที่ จังหวัด และภูมิภาค แก่บุคลากรทางการท่องเที่ยว ให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ</p> <p>5.4 พัฒนาชุมชนให้มีส่วนร่วมเพื่อสร้างประสิทธิภาพบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อบูรณาการร่วมกันทั้งภาครัฐ และเอกชน ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ และฟื้นฟูอย่างต่อเนื่องในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน</p>
6. การสร้างภาคี เครือข่าย	<p>6.1 ส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายชุมชน โดยการพัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยวด้วยการใช้เทคโนโลยี Geographic information system (GIS)</p> <p>6.2 สร้างเครือข่ายและความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา เพื่อความร่วมมือรักษา ปกป้อง พัฒนาทิวทัศน์ และทรัพยากรทางการท่องเที่ยว</p> <p>6.3 พัฒนารูทกิจกรรมชุมชน ร่วมกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงพื้นที่ใกล้เคียง การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>6.4 สร้างภาคีกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันเป็นวงจรภายในกลุ่มจังหวัด แบบพหุภาคีและประชาคม ด้วยการสร้างแบรนด์ การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด เช่น ภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดชายฝั่งทะเล (Royal coast) เมืองไมซ์ (MICE City)</p>

ยุทธศาสตร์	ยุทธวิธี
7. การบริหารจัดการ ทางการท่องเที่ยว	<p>7.1 ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนท้องถิ่นและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน</p> <p>7.2 พัฒนา และประยุกต์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลทางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดด้านแหล่งท่องเที่ยวแบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ให้เกิดความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล</p> <p>7.3 รมรณคดีให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาทางการท่องเที่ยว</p> <p>7.4 ส่งเสริมการวิจัยในพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยว</p>

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เพื่อเสนอยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่ชัดเจนสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมียุทธศาสตร์ทางด้านการท่องเที่ยว 7 ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 28 ยุทธวิธี ได้แก่ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สอดคล้องกับอรรถยาปฐมสกุล และคณะ (2560, หน้า 189) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน: กรณีศึกษาตำบลท่าชนะ อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวควรพัฒนาโครงการพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ สอดคล้องกับอุดมลักษณ์ เพ็ญรพัตน์ (2560, หน้า 41) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวควรผลการผลักดันให้เกิดความหลากหลายของการท่องเที่ยว 3) การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับพงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต (2559, หน้า 58) ที่ศึกษาเรื่อง

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวควรใช้ยุทธวิธีการส่งเสริมการตลาด และประชาสัมพันธ์อย่างมีวิสัยทัศน์ 4) การพัฒนาพื้นที่ให้มีมาตรฐานตามหลักสากล สอดคล้องกับบรรยากาศ ปฐมสกุล และคณะ (2560, หน้า 187) ที่กล่าวว่า การพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวควรส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย การสร้างความเชื่อมั่น และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว และพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีมาตรฐานตามหลักสากล 5) การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว สอดคล้องกับบรรยากาศ ปฐมสกุล และคณะ (2560, หน้า 177) ที่กล่าวว่า ควรเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมกิจการ การท่องเที่ยว 6) การสร้างภาคีเครือข่าย สอดคล้องกับอุดมลักษณ์ เฝิงนรพัฒน์ (2560, หน้า 28) ที่ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวควรบูรณาการการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน ชุมชนและเครือข่าย และ 7) การบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว สอดคล้องกับสุนัน อินทเสมอ (2555, หน้า 17) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวควรมีพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเพื่อสร้างความยั่งยืน นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการตาม 7 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 28 ยุทธวิธี เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่และกลุ่มพื้นที่ในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “การจัดทำหลักสูตรผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่” โดยงานวิจัยฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์ทุนสนับสนุนการวิจัยจากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าหน้าที่งานวิจัย และผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูล คำแนะนำ และคำชี้แนะต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบพระคุณอย่างสูงไว้ในที่นี้

รายการอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว และสำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2560). *หลักสูตรการอบรมผู้นำการท่องเที่ยวท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการท่องเที่ยว.
- คณิงภรณ์ วงเวียน. (2554). *การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต. (2559). *ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดกำแพงเพชร*. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(2), 57-68.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2559). *ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วันที่ค้นข้อมูล 25 ธันวาคม 2559, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2560). *แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. (2559). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สุชน อินทเสมอ. (2555). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ*. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร*, 7(1), 10-23.
- อรัญญา ปฐมสกุล, วิศาล ศรีมหาวโร และสมคิด รัตนพันธ์. (2560). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชน: กรณีศึกษา อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 4(1), 177-194.
- อุดมลักษณ์ เเพ็งนรพัฒน์. (2560). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ*. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 12(2): 28-42.

- Ahmed, J.U. (2010). Documentary research method: new dimensions. *Indus Journal of Management & Social Science*, 4(1): 1-14.
- Mogalakwe, M. (2006). The use of documentary research methods in social research. *African Sociological Review*, 10(1), 221-230.
- Scott, J. (1990). *Documentary research*. London: SAGE.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University